

До спеціалізованої вченої ради К 26.503.01
Науково-дослідний інститут публічного права
03035, м. Київ, вул. Г. Кірпи, 2-а

ВІДГУК

офіційного опонента

**доктора юридичних наук, професора заслуженого юриста України
Курила Володимира Івановича
на дисертацію Петровського Олександра Михайловича «Правове
забезпечення моніторингу паспортних даних в системі єдиного
інформаційного простору правоохоронних органів», подану на здобуття
наукового ступеня кандидата юридичних наук за спеціальністю 12.00.07
– адміністративне право і процес; фінансове право; інформаційне право**

Відгук підготовлений на підставі вивчення тексту дисертації, автореферату та опублікованих за темою дисертації праць здобувача.

Актуальність обраної теми дисертації. Збільшення потоку інформації, яку необхідно опрацьовувати, вимагає використання сучасних засобів та новітніх інформаційних технологій, удосконалення системи інформаційного забезпечення правоохоронних органів. Створення системи, яка сприятиме істотному удосконаленню інформаційної взаємодії правоохоронних органів у сфері боротьби зі злочинністю, поліпшенню координації їх діяльності, забезпеченню спільного формування та використання інформаційних ресурсів, удосконаленню інформаційно-аналітичної діяльності залишається актуальним при реалізації Стратегії розвитку Міністерства внутрішніх справ України до 2020 року. Остання серед пріоритетних напрямків передбачає запровадження у системі МВС України механізму приведення інформації про особу, що міститься у наявних державних та єдиних реєстрах, інших інформаційних базах, що перебувають у власності держави або підприємств, установ, організацій та використовуються з метою проведення ідентифікації осіб, до єдиного ідентифікатора – унікального номеру запису в Єдиному державному демографічному реєстрі.

Про актуальність теми дисертаційного дослідження свідчить також її зв'язок з Пріоритетними напрямками розвитку правової науки на 2016–2020 роки, що затверджені постановою загальних зборів Національної академії правових наук України від 3 березня 2016 р. та Пріоритетними напрямками наукового забезпечення діяльності органів внутрішніх справ України на період 2015-2019 рр., затверджених наказом МВС України від 16.03.2015 р. № 275.

Достовірність та обґрунтованість наукових положень, висновків та рекомендацій, сформованих у дисертації Петровського О.М., визначаються тим, що вони базуються на результатах авторських емпіричних досліджень, підтверджені науковими доказами, є достатньо аргументованими і у своїй більшості переконливими. Автором опрацьована значна кількість джерел, серед яких нормативно-правові акти та наукові праці вітчизняних та зарубіжних авторів.

У роботі вдало і чітко визначені об'єкт та предмет дослідження: об'єктом є суспільні відносини, що виникають під час формування єдиного інформаційного простору правоохоронних органів, а його предметом - моніторинг паспортних даних в системі єдиного інформаційного простору правоохоронних органів.

Сформульовані мета та завдання вказують на глибину наукового пошуку, його комплексний характер, авторський підхід до вирішення поставлених у дослідженні завдань - дослідити концептуальні засади формування єдиного інформаційного простору правоохоронних органів, здійснити історичний та теоретичний аналіз інформаційного забезпечення правоохоронних органів, охарактеризувати інформаційно-аналітичну систему моніторингу паспортних даних, запропонувати шляхи удосконалення законодавства з питань формування єдиного інформаційного простору правоохоронних органів України.

Викладені у вступі та трьох розділах основної частини роботи положення, які стосуються постановки теми в цілому, окремих її складових,

дають підстави стверджувати, що відповідні питання є теоретично і практично важливими, перспективними для дослідження.

Зміст та структура дисертації відповідає меті та завданням, які були сформульовані автором дослідження, відбиває наукову новизну та актуальність проблеми.

Достовірність зазначених у роботі положень, висновків та рекомендацій підтверджується їх апробацією у відкритому друці, обговоренням на науково-практичних конференціях. Основні положення і висновки дисертації опубліковано в дев'яти наукових працях, з яких чотири – наукові статті у фахових виданнях України з юридичних наук, одна наукова стаття - у закордонних наукових виданнях, одна глава у колективній монографії, і трьох тезах наукових доповідей та повідомлень на міжнародних і вітчизняних науково-практичних конференціях.

Наукове та практичне значення роботи. Наукове та практичне значення дисертації полягає у комплексному дослідженні проблем правового регулювання моніторингу паспортних даних в системі єдиного інформаційного простору правоохоронних органів та розробці пропозицій з удосконалення цієї діяльності.

Сформовані та обґрунтовані в дисертації положення, висновки і пропозиції можуть бути використані у:

- процесі правотворчості – для підготовки нормативно-правових актів, спрямованих на правове врегулювання створення єдиного інформаційного простору правоохоронних органів;

- практичній діяльності – у роботі працівників правоохоронних органів для здійснення функцій щодо моніторингу паспортних даних;

- науково-дослідній діяльності – для подальшого здійснення наукових досліджень, присвячених впровадженню інформаційно-аналітичної системи «Моніторинг паспортних даних»;

- навчальному процесі – для викладання навчальних дисциплін «Правова інформатика», «Інформаційне право» та підготовки підручників, навчальних посібників, курсів лекцій, навчально-методичних матеріалів.

Новизна положень, які виносяться на захист полягає в тому, що дисертація є одним із перших в Україні дисертаційним дослідженням, у якому розроблено концептуальне, теоретико-правове розуміння єдиного інформаційного простору правоохоронних органів та було виконано актуальне наукове завдання, що полягає в обґрунтуванні необхідності здійснення моніторингу паспортних даних в системі єдиного інформаційного простору правоохоронних органів.

У результаті дисертаційного дослідження сформульовано та обґрунтовано низку концептуальних положень, які мають наукову новизну, важливе теоретичне та практичне значення.

До числа найвагоміших наукових положень результатів дисертаційної роботи можна віднести наступні:

- на основі аналізу повноважень правоохоронних органів у сфері обміну інформацією запропоновано концептуальні основи створення та функціонування єдиного інформаційного простору правоохоронних органів та виділено їх системоутворюючі компоненти, серед яких інформаційно-технологічна складова єдиного інформаційного простору правоохоронних органів, організаційно-управлінська складова, політична та законодавча складові;

- аргументовані положення про необхідність удосконалення діяльності правоохоронних органів щодо функції моніторингу паспортних даних, під яким варто розглядати діяльність правоохоронних органів, в основі якої є процес спостереження за оформленням, видачею, знищенням паспортів та подальшим їх використанням громадянами з метою розкриття та попередження злочинної діяльності;

- досліджено причини, що перешкоджають активному формуванню єдиного інформаційного простору правоохоронних органів, серед яких:

існування багатьох розрізнених інформаційних систем, що перебувають у підпорядкуванні різних підрозділів правоохоронних органів або державних органів; низька взаємодії правоохоронних органів; невідповідність існуючих інформаційно-аналітичних систем вимогам, що ставляться на даний момент до правоохоронних органів; правового регулювання сфери інформаційного забезпечення правоохоронних органів; неналежне технічне оснащення підрозділів правоохоронних органів, особливо низових; низька якість кадрових ресурсів, тобто відсутність належного рівня інформаційної підготовки професійного спрямування як у майбутніх правоохоронців, так і в діючих працівників;

- твердження, що важливою передумовою створення єдиного інформаційного простору правоохоронних органів є високий рівень інформаційного забезпечення названих органів та розробка нових методів та засобів у боротьбі зі злочинністю;

- положення про те, що інформаційні системи, які застосовуються правоохоронними органами зарубіжних країн та міжнародних поліцейських організацій підлягають систематизації.

Окремої позитивної оцінки заслуговує думка автора щодо необхідності запровадження нових програмних комплексів, які дозволять встановлювати зв'язок між інформацією про особу, яка підлягає перевірці з метою побудови версій або передбачення поведінки та пропозиція в якості такої системи запровадити інформаційно-аналітичну систему «Моніторинг паспортних даних».

Перспективними вбачаються також і пропозиції щодо створення єдиного інформаційного простору правоохоронних органів та здійснення таких заходів: створення інтегрованої інформаційно-пошукової системи правоохоронних органів; розширення повноважень правоохоронних органів щодо їх взаємодії, шляхом нормативно-правового врегулювання порядку обміну інформацією між правоохоронними органами; впровадження нових інформаційно-аналітичних систем в діяльність правоохоронних органів,

зокрема, запропонованої дисертантом в другому розділі дисертаційного дослідження інформаційно-аналітичної системи моніторингу паспортних даних; забезпечення єдності системи інформаційного законодавства шляхом нормативно-правового регулювання інформаційного забезпечення правоохоронних органів, прийняття Закону України «Про правоохоронні органи та правоохоронну діяльність» та Інформаційного кодексу України; фінансова підтримка правоохоронних органів з метою забезпечення високотехнологічного озброєння та новітніх розробок по інформаційних технологіях; створення спеціальних курсів для працівників правоохоронних органів, з метою підвищення кадрового потенціалу.

В цілому, високо оцінюючи дисертаційну роботу Петровського О.М., слід зазначити, що окремі її положення, висновки, як кожної ґрунтовної наукової праці, носять дискусійний характер і потребують уточнення:

1. У тексті дисертаційної роботи автор оперує такими поняттями як «інформаційно-аналітична система», «база даних», «банк даних», однак не надає їх визначень та характерних ознак, що дозволяє зробити висновок про те, що понятійний апарат дисертаційної роботи не до кінця сформований та визначений.

2. Наводячи у п. 3.3. «Удосконалення законодавства з питань регулювання єдиного інформаційного простору правоохоронних органів України» недоліки законодавства у сфері захисту персональних даних, автор не наводить приклади, що слугували б підтвердженням названих недоліків, що ставить під сумнів загалом їх наявність.

3. У роботі не приділяється увага технічній стороні функціонування інформаційно-аналітичної системи «Моніторинг паспортних даних».

4. Дисертантом зазначено, що задля удосконалення інформаційно-аналітичної діяльності правоохоронних органів необхідно впровадити у їх діяльність інформаційно-аналітичну систему «Моніторинг паспортних даних» та прийняти відповідне положення. З огляду на таку пропозицію

дисертанта, було б доцільно запропонувати та розробити «Методичні вказівки по використанню інформаційно-аналітичної системи «Моніторинг паспортних даних» за структурою, запропонованою на с. 190 дисертаційного дослідження.

5. У дисертації та авторефераті дисертант вживає два схожі за змістом поняття: - «єдиний інтегрований банк даних правоохоронних органів» та - «інтегрована інформаційно-пошукова система правоохоронних органів». При цьому відсутнє їх тлумачення, що залишає невизначеність у розумінні їх співвідношення.

6. Серед завдань використовуються такі терміни як “дослідити, проаналізувати, охарактеризувати” – це є науковим інструментарієм досягнення мети і виконання завдань, а не самими завданнями. Для завершення змісту завдання, дисертанту правильніше було б завершити речення стилістично на зразок: “проаналізувати.... з метою встановлення (визначення, удосконалення, надання пропозицій,).....дефініцій, понять, законодавства.

Слід підкреслити, що висловлені зауваження ніяк не впливають на загальну позитивну оцінку та високий науковий рівень дисертаційної роботи Петровського О.М., яка є цікавою, корисною, самостійною, завершеною науковою працею., оскільки вони мають переважно дискусійний характер. Слід констатувати, проведене здобувачем дослідження є своєчасне і корисне як для науки, так і для практики.

Висновок щодо відповідності дисертації встановленим вимогам МОН України. Зміст дисертаційного дослідження висвітлено досить повно, виклад запропонованих у праці положень базується на ґрунтовному опрацюванні наукових джерел з проблематики дисертаційного дослідження.

Автореферат дисертації відповідає її змісту та повною мірою відображає основні положення і результати дослідження. Дисертацію та автореферат оформлено відповідно до встановлених вимог.

Аналіз дисертаційної роботи та автореферату дає підстави дійти висновку про те, що це завершене самостійне наукове дослідження, яке вирішує конкретне наукове завдання та має істотне значення для розвитку науки адміністративного та інформаційного права та практики діяльності правоохоронних органів.

Підсумовуючи, слід зазначити, що дисертація «Правове забезпечення моніторингу паспортних даних в системі єдиного інформаційного простору правоохоронних органів» відповідає вимогам п.п. 9, 11 Порядку присудження наукових ступенів і присвоєння вченого звання старшого наукового співробітника, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 24 липня 2013 року № 567, а її автор, Петровський Олександр Михайлович, заслуговує на присудження наукового ступеня кандидата юридичних наук за спеціальністю 12.00.07 – адміністративне право і процес; фінансове право; інформаційне право.

Офіційний опонент:

**завідувач кафедри
адміністративного та фінансового права
Національного університету біоресурсів і
природокористування України
доктор юридичних наук, професор,
заслужений юрист України**

В.І. Курило

